

MAGYAR KURIR

Bétsből, Mártzius' 20-dikén 1818.

Belgium.

A' multt Februariusban fontos vete-
kedések fordultak elő a' Közönséges Ren-
deknek második kamarájában a' nyomta-
tásbéli szabadságnak szorosabb határok
közzé való vétettetése felett. Nevezete-
sen 20-dikban a' Ministerek, az idegen
követségi személyek 's a' Királyi két Her-
tzegek is jelen voltak az ülésben. melly
egész nap' tartott, tsak 4 órától fogva 7-
tig volt egy kis pihenés. Ekkor ismét
hevesen beszéltek számos képviselők,
némelleyek a' Királyi törvényjavallást el-
lenzván, mások védelmezván. A' kama-
rának két Osztályai, mint a' Brüsszeli
újságok beszélnek, szükségtelennek mon-
dották a' jóvallott törvényt; egy Osztály
nem érdemlett kedveskedésnek nevezte
azt az idegen Hatalmasságok eránt, egy
más Osztály igen keményeknek találta a'
viszsaélések ellen határozott bünteté-
seket; voltak olyanok is végezetre, kik
úgy itéltek, hogy idegen irásokból kizse-
melt tárgyaknak kinyomtattatása nem le-
het ezen törvénynek tárgya. A' veteke-
déseknek voksolás vetett véget. A' je-
lenlévő tagok' száma 75-ből állott, kik
közzül 36-ton pártját fogták a' jóvallott
törvénynek; 39-tzen ellenzették, mely-
hezképpent kinyilatkoztatta az Elölülő,
hogy a' jóvallas vissza vettetett, követ-
kezésképpen kérni kell Király ö Felsé-
gét, hogy vétesse azt, további megfon-
tolás alá. (*) — (Lásd ezen törvényé nem
lett jóvallást, oda hátrább a' tsillag
alatt).

Nagy Britannia.

A' Thistlewoodra kimondatott
itélet sokkal kedvezőbb reá nézve, mint
a' Londoni újságlevelek előre jövendöl-
ték vala, a' kik tudván azt, hogy egy
Anglus Minister életének megtámadtatása
olyan bűn, melynek halállal kell büntet-
tetni, úgy itéltek, hogy ha szintén,
Thistlewood meg nem talál is ölettetni,
legalább hosszas fogságot fog szenvedni.
De Lord Sidmouth, gyanithatóképpen
ezen embernek bolondságát forgatván sze-
mei előtt, olyan könyörületes volt erán-
ta, hogy nem mint Minister hanem tsak
mint magános ember, terjesztette tör-
vényszék' elejébe a' dolgot. E' szerént
tsak mint békesség' háborító ellen nem
kivánt egyéb büntetést, hanem tsak ezu-
tánni békességes magaviseletéért való
kezességet 's bátorságot, melyhezképpent
ennyiben áll a' bűnösre kimondatott ité-
let: Thistlewood fogságban ül ad-
dig, míg két olyan kezesst nem állit, a'
kik az ő jövendőbéli békességes magavi-
seletéért háromhárom száz font Sterlin-
gekkel lekötelezik magokat.

Az Angliai kereskedés' minden ide-
geneket kizáró tilalmának káros voltát,
mint az újabb környülállások mutatják,
méltó szemügyre kezdi venni az Ország-
lószerék. Nem régen arról lévén szó a'
Parlamentumban, hogy Spanyolország-
bol véghetetlen sokféle Angliai fabrika-
szerzemények kitiltatva vannak, és a' mi
kevesek oda bebotsáttotnak is, véghetet-
len vámmal terheltetnek, Lord Castle-

reagh az eddig fennállott Angliai kereskedés' rendszabásait *Szerentsétlen Principiumoknak* nevezte, mint a' mellyek által minden igasságos kereskedés semmivé tétetik 's tsak a' titkos vagy belepott portékákkal való kereskedés segítetik-elő. —

Mint hogy a' Princz Koburg Leopold gyenge egészsége jobbra változni nem akar, gondolják, hogy Orvosainak jóvalásából, levegőváltoztatás végett nem soká Olaszország felé fogja útját venni.

A' Parlamentum alsó háza Febr. 17-dikén és 18-kán tsak azon sok esdeklő leveleknek felolvastatásával töltötte idejét, mellyek azon személyektől beadattak, kik a' Habeas Corpus Aktának felüggesztetése miatt fogságot szenvedtek. Mind ezek között legszembetünőbb volt egy Ward nevűnek kérelme, a' ki azt erőssíti, hogy néki az alatt míg fogsága tartott, legsajnosabb fogyatkozása a' volt, hogy minden templomi istentisztelettől elzárattatva kellett lennie, pedig néki ez a' legnagyobb vigasztalása e' földön. Az után azt mondja ez a' nagy Szent, hogy ő nem emlékezik, hogy valaha az Isteni nagy Mesternek ezen erköltsi tanítását: *A' mit nem akarsz hogy mások ellened tegyenek, te se tedd azt mások ellen,* valaha általhágta volna. Irásának végefelé ezen szavakkal ditséri magát: Végezetre Uraim! azon természeti tulajdonságok, mellyekkel én bírok, olyanok, a' milyenek tsak valaha alkalmazatosok voltak arra, hogy az emberi természetet ékesítsék. — Ezen kifejezések nagy hahatával töltötték-el az egész szálát, 's kétségkívül tsak ennyiis lett volna a' dolog' vége, ha L. Castlereagh látván, hogy Lord Folkstone az embert különösen magasztalja, jónak nem gondolta volna az emberről az álortzát levonni, ekképpen szollván: Ez az ember (úgy mond Castlereagh) a' ki magát esdeklő levelében tsupa Szentnek írja-le, maga a' Ludditák',

a' fabrikamachinák' özszerontóinak feje, ő volt a' kintstartójok, számtartójok, fizetőjök; legfőbb korifeus, 's a' t.

Az a' bábaorvos Sir Croft Richard, ki a' gyermekszülésben meghalozott Charlotta koronaörökös Herzegaszszonynak szülésén is jelen volt, bujába megölte magát. A' barátjai azóltá gyakran tapasztalták, hogy ezen szerentsétlen szülésen való bánkodása miatt nagy elmebéli törődéseket szenved. Szerentsétlen halála ilyen környülállások között történt: Hasonló szülési segedelemre Thakeray nevű nemes asszony-sághoz hivattatván, történt, hogy az éjjeli sok virasztás után kevés kipihenés' kedviért egy oldal szobába ment, a' hol két pistoly, mellyeket a' gazda Thakeray megtöltve minden éjjel a' feje mellé az asztalra szokott tétetni, a' falon függött. Egyszer a' Croft' szolgája, ki a' szomszéd szobában hált, lövést hall — bé néz az urához, de azt az ágyon tsendesen fekvő látván nem szoll semmit — nem soká még egy lövést hall — már most éppen az ágyhoz megy, látja, hogy az ura az ágyban halva fekszik, 's két pistoly a' kezében. — A' szerentsétlen, ki egy híres bábaorvos volt, 57 esztendőt élt, 's feleséget és 3 gyermeket hagyott hátra. — Az asszony-ság, kinek segedelemre ment volt, sok kialódás után tsak ugyan elszülte a' gyermeket, de maga kevés napok múlva meghalt.

Déli Amerika.

A' Buenos-Ayresi Egygyesült Státusok Generálisa San-Martin, minekutánna 8 vagy 9 ezer emberekből álló armádát organizált 's táborozási fenytékhez szoktatott volna, Limának megtámadásához készült. Gondolták, hogy egy hónap alatt fogja megtenni a' próbát.

Ezen insurgens fő vezér ilyen proklamátziót intézett September' 30-dikán 1817-ben a' Spanyol Király' seregeihez, maga fő hadi szállásáról Chiliből: —

„Királyi Kapitány Fuentes, a' ki hozzánk e' hónapnak 10-dikén Talca-gnana mellett fogságra esett, nékem azt beszéllé, hogy a' Királyi seregek közt oly hirt terjesztettek-el, hogy a' Patrio-ta seregek nem adnak pardon-t. Ez a' beszéd véllem egygyütt a' vezérlésem alatt egygyesült seregeket is nagyon keseríti. Hamisságát ezen hírnek elég-gé bizonyítja tsak ez a' környülállás is, hogy azon 200 katonák és 80 tisztek, kiket Chacabucónál elfogtunk, mint hadi foglyok még most is széllyel osztatva nyugosznak Országunknak külömbkülömb vidékein. Ellenkezöt bizonyíthat továbbá az eddig Chiliben volt Királyi fő Kapitány Generalis Marco is, kinek megölettetésére nékem just adnának a' hadi törvények, azért, hogy ő, a' tulajdon magok újságának erősítése szerént fogadást tett vala arról, hogy engem meg fog öletni, még pedig, nem egy katonához illendő módon, hanem akasztó fán, éppen mint ha én valami gyilkos vagy nagy ragadozó tolvaj volnék. Még is véllé is oly betsülettel bánnak nállunk, mint egy hadi fogolyal bánni illik. Tisztek és köz-katonák, kik ellenségeink vagy-tok! hadakozzatok ellenünk vélekedése-tekkel megegygyezőleg oly hathatósan, mint néktek tettik: de ne hidjetez azon rágalmaszásoknak, mellyek a' mostani időkhöz méltatlanok, 's a' vezérlésem alatt lévő seregekre nézve igasságtalanok.“

* * *

A' Buenos-Ayresi Országlószék ilyen 10 tikkelyekből álló végzést adott-ki a' nyomtatásbéli szabadságra nézve: — “ 1) Minden ember kinyomtathatja a' maga gondolatait előreváló Censura nélkül. Minden eddig való rendelések, mellyek ezen szabadsággal ellenkeznek, ezen-nel eltöröltetnek. — 2) Az ezen szabad-sággal való visszaélés büntétel. A' vádolás azoknak kötelessége, kik az által

a' magok polgári jusaikat megsértetni gondolják, azon esetekben pedig, ha az által a' közönséges tsendesség, a' Catholica Religio, vagy pedig a' Státus' Constitúziója bántatik, minden polgároknak kötelessége, hogy a' bünöst elvádolják. A' büntetést mind ezekben az esetekben a' tisztli karok szabják-ki a' fennálló törvényekkel megegygyezőleg. — 3) Hanem, hogy ezen bünöknek meghatározásában a' tsupa szabad akaratszerént való bánás meggátoltathassék, kilentz személlyekből álló Junta állittatik-fel ily nevezet alatt: Nyomtatásbéli szabadság' védelmezője. A' Tanáts ezt a' Juntát ötven megkülömböztetett tulajdonságú és semmi hivatalban nem lévő, kiválosztatott polgárok közzül, vok-sok többsége által nevezi ki, a' melly választási munkában született Választói jus-sal birnak a' Püspök, a' Polgármester, a' Syndikus, a' Fiskális, a' Konsúl, 's két különös érdemü polgárok, kiket a' Tanáts nevez-ki. — 4) Kötelességei ezen ol-talmazó Juntának tsak azt meghatározni, hogy az irásban feltaláltatik-é az a' bün, mellyel vádoltatik, vagy nem? Ha feltaláltatik, ekkór a' rendes ítélőszék szabja-ki arra a' büntetést. Egy rendbéli Junta tsak esztendéig folytathatja fog-lalatosságát; esztendő' végével új tagok választatnak. — 5) Ha hárman a' 9 tagok kö-zül a' vádoltatott személyt voksaik által fel-oldozzák, ment a' büntetéstől. — 6) Ha ítélet mondattatván a' bünösre, ő apel-lálni talál: ekkór azon Junta, melly reá ítéletet mondott, azon 41 szzméllyek közzül, kik közzül ezen Juntának tagjai kineveztetvén ök kimaradtak vala, ha-sonló voksolás által 9 új tagokat nevez-ki, 's ezek mondják-ki a' végső ítéletet, de ezek közzül is elég három, arra, hogy a' vádoltatott személyt feloldozza. Ha a' kinevezett tagok közzül valamelyik ellen valami ellenmondás talál lenni, másnak kell helyette kineveztetni ugyantsak vok-

solás által. — 7) Ezt a' rendszabást kell követni az ország' minden tartományainak fő városaikban. — 8) Religiót illető munkákat csak a' papságnak előrevaló helybehagyásával lehet nyomtattatni — 9) De mikor az író kívánja, az oltalmazó Juntának tagjai közzül is oda kell hivatni négyet a' munkának megítélésére, 's a' vokások' többsége teszi a' vég határozást az éránt, hogy kinyomtattathatik - é a' könyv, vagy nem. — 9) Azok az írók vagy nyomtatók, kik az ilyen munkát cenzúrára feladni nem akarják, azért felelni tartoznak. — 10) Ez a' rendelés mind addig fog tartani, míg a' Congressus más törvényt nem hoz e' tárgyról.

Északi Amérika.

Égygyesültt Statusok. — Innét oly tudósítások érkeztek vala Londonba, hogy ezen Égygyesültt Státusok Országlószeke, Amélián a' szigetekeken kívül már a' két Floridákat is elfoglaltatta volna, melly tselekedetért az Anglus Követ Washington oda hagyta volna. A' Londoni levelek ezen utolsónak még akkor mindjárt ellene mondottak: sőt később levelek szerént, mellyek Jan. 19. dikéig történt dolgokrol beszéltenek, még a' Floridáknak elfoglaltatását sem említik; csak annyit említenek, hogy az Elölülő minden írásokat, mellyek ezen megtörténhető Országfoglalást illethetik, a' Congressus két Házai elejébe terjesztette, ilyen előadást tévén azok mellé: —

„Örömmel tudósithatom a' Congressust affelől, hogy az Améliai (insurgens) országlóalkotmány minden vérontás nélkül eltörlődött. Jó okokra nézve remélhetjük, hogy ennek és a' Galvestoni hasonló országlóalkotmánynak eltörlődéssek által, melly utolsó ha talám még meg nem történt is, nem soka meg fog történni, meggátoltatik azon tzelzésnak végrehajtása, mellynek szerentsés eszközöltetése Egygyesültt Státusainknak na-

gyon ártalmas lehetett volna. Ha meggondoljuk: hogy ezen országlóalkotmányoknak felállítóji idegen országokból való szerentsevadások, 's Spanyol plánta-tartománybéli ember vagy egy se' vagy legalább igen kevés találattik köztök; hogy az általok elfoglaltatott vidékeknek egygyike (Galveston) a' Missisissipi vize' napnyugoti partjafelől esik, és azt mi Spanyolországtól, mint Louisiana részét magunknak vissza kérjük, a' másik pedig (Amélia) napkeleti Floridához tartozik, a' melly éránt mi Spanyolországgal alkudozásba botsátkoztunk; hogy az Améliai Uralkodó (Aury), mikor ezen szigetet elfoglalta, kihirdettette, hogy ő a' két Floridákat is általjában el akarja foglalni, még csak azt a' részt is ki nem vévén, a' melly Louisianához tartozik; 's hogy végezetre Amélia szigete, míg azt ezen szerentsevadások birták a' töllünk elszökő rabszolgáknak 's minden egyebeknek lappangó helyül szolgált: ha mondom mind ezeket meggondoljuk, észre vehetjük azokata' sok ártalmas következeseket, a' mellyek ezen tzelzésokbol, ha öszveséggel végrehajtathattak volna, Státusainkra háromolhattak volna.

„De egyéb környülállások is vagnak, a' mellyek figyelmünket megérdemlik. Az az Országlás, melly Amélia szigetén lábra állott vala, nem volt semmi függésben a' Buenos-Ayresi, Venetzuelai, és Mexikoi függetlenné lett Országlószekekkel, magát Fejedelmi Uralkodónak tartotta, 's a' legfőbb Fejedelmi jusokat gyakorlotta, p. o: prédálásra való szabad leveleket osztott-ki. Egy illy intézetnek szükségesképpen fontos következeseknek kellett volna lenni. Mi ezen Státus éránt nem mutathattunk neutralitást, mint Buenos Ayres, Venetzuela, és Mexikó éránt tselekedtünk, a' melly utolsók, azt, hogy ők már függetlenné lettek, kihirdetvén, önnön népességeknak 's egyéb segedelem kútfejciknek ereje által már azt is hatha-

tósan megmutatták, hogy függetlensége-
nek megoltalmazására alkalmasok. Ide
járul, hogy ezen Státusnak fundálói a'
magok tengeri ragadozásait a' Meksi-
kói öbölre is kiterjesztvén, ha mi reájok
nézve is oly neutralitással viseltetnénk,
mint a' mindjárt nevezett más hármak-
ra nézve, így nem csak az ő prédálásra
való jusait, hanem egyéb minden igaz-
ságtalankodásait is jóva hagynók, mellye-
ket erántunk elkövetni szándékszik. An-
nak a' törvénynek határozásával, mellyet
a' Congressus még 1811-ben hozott vala
(*), mi azonnal élhetünk, mihelyest ezen sze-
rentsevadászok a' magok tzelzassokat (hogy
t. i. Floridákat is elfoglalni akarják) kö-
zönséges proklamátzió által kihirdet-
ték. —

„Gondolhatjuk, 's remélhetjük, hogy
mivel ezen próbát oly emberek tették,
a' kik ha talám erre némelly plántatarto-
mányok által megbízattatva voltak is, de
nem voltak ám ugyan ezen plántatarto-
mányoknak Országlószékeik által megbí-
zattatva, tehát ezen Országlószékek ki is
fogják mosni kezeiket ezen próbatételből
's nem fogják megengedni, hogy az ő
méltóságokat valaki a' mi Egygyesültt Stá-
tusainknak kárára használja. —

„Spanyolország tartozna az Egygye-
sült Státusoknak minden kárvallásaiért,
mellyeket néki az Amélie szigetén felál-
lított új országlás okozhatott volna, fe-
lelni, ha a' világ nem tudná, hogy néki
azokat megakadályoztatni éppenséggel le-
hetetlen lett volna. De azért, hogy Spa-
nyolország nem alkalmas a' maga bir-
tokainak oltalmazására, nem lehet ám
megengedni azt, hogy más valaki a' Spa-
nyol vidékeket arra használja, hogy né-
künk kárt tegyen. Spanyolországna-
valamelly országban való birtokosi jussa ter-
mészettel megszűnt, a' hol a' maga mélt-
óságát fenn nem tarthatja, 's azt a' szom-
szédjának kárára fordítottatni megengedi;
a' melly mellett azonközben mi Spanyol-

országnak birtokait sérelem nélkül hagy-
ni tartozunk mind addig, míg tulajdon
országunk' valóságos java és bátorsága
engedik, a' mint is hogy mi az által hogy
a' szerentsevadászokat eme szomszéd ta-
nyákról elkergetjük, Spanyolországna-
valamelly országát elfoglalni éppen úgy
nem iparkodunk, mint eme' független-
né lett tartományok' ügyének ártani. Gon-
dunk fog lenni arra, hogy a' szóbanfor-
gó tartományokat se' egy se' más idegen
Hatalmasság el ne foglalja: remélnvén
részünkről mi is, hogy ezen gondosko-
dás 's egyéb tekintetek azon alkudozások-
ban, mellyeket mi a' Spanyol Országló-
székekkel éppen most folytatunk, barátsá-
gos szemügyre fognak vétettetni. — “
„Monroë James.

(*), Ezen végzését a' Congressusnak
röviden említettük a' XVI. dik számú M.
Kurir' 137. dik lapján. A' Congressus már
1811. ben az Adáms előlülősége alatt
gondoskodott volt a' most történő dolgók-
ról, szivére kötvén ezen végzése által az
Országlószékek, hogy vigyázzon, hogy
a' Floridák, ha valami módon őket Spa-
nyol ország meg nem tarthatja, valamelly
idegen Hatalmasságnak kezére ne jussa-
nak. Minden esetre már még akkor köl-
tséget is rendelt a' Congressus ezen Or-
szágoknak elfoglalására, úgy mint: keleti
Floridának elfoglalására 100,000, nyu-
goti Floridának elfoglalására pedig 20,000
tallérokat, arra is hatalmat adván egy-
szersmind az Elölülőknek, hogy elfoglal-
ván ezen vidékeket, előrevalóképpen ide-
igóráig tartó Országlószéket, 's polgári,
katonai, és törvénytévő tiszti karokat is
tehessen - be oda. — Az idő fogja meg-
mutatni, hogy meddig maradhatnak még
az Egygyesültt Státusok ezen szép orsza-
goknak birtokában, a' mellyek olly szé-
pen fekszenek a' tenger' partján, ha ne-
vezetjeket is szép fekvésekért kapták.

* * *

Havannából azt írják, hogy mihelyest az ott lévő Spanyol K. Kormányozószerk affelől tudósítást vett, hogy az Északi Amerikai Egyesült Státusok' seregei Ameliát elfoglalták, ő ezen Státusoknak hajóikat, mellyek a' Havannai kikötőhelyben találtattak, azonnal letartóztatta.

Spanyol Ország.

A' Madridból Febr. 13-kán indult levelek szerént a' Király és Királyné, 's a' Király ötse Don Carlos mint az Ország' nagy Admirálisa, Kadiksba készülnek, annak szemlélésére, hogy miként fog oda azon Orosz hadihajós sereg bevezni, mellyet az Orosz Udvar a' Spanyolnak eladott, 's a' mellyen most nem soká egy Spanyol armáda Amerika felé útnak fog indittatni. — Ezen armáda a' Xeresi téren gyülekezik özsze a' Generális Morla vezérlése alatt.

Valami Madridi levelek szerént, mellyek a' Párisi újságokban jöttek-ki, kevésbé lehet reménleni azon hírnek megvalóságosulását, hogy azon Congressuson, mellyet a' Hatalmasságok Németországon (némelyek szerént Drüsseldorfban mások szerént Aachenben) tartani szándékoznak, Ferdinandus Király is meg fogna jelenni.

A' Londoni levelek szerént azok a' nagy Hatalmasságok, kik mint közbenjárók a' Spanyol és Portugallia országok között, Montevideonak a' Portugalliai seregek által lett elfoglaltatása miatt támadott egyenetlenkedésre nézve, olyan határozást tettek, hogy a' Portugallus seregek mind eddig megmaradhatnak Montevideóban, valaméddig Spanyolország elegendő seregeket nem küld oda, méltóságának fenntartatására.

A f r i k a.

A' Madridi Udvari újságban így irtak Mahonból Jan. 1. ső napján: — „A'

melly tudósításokat mi Algiriából vetünk, olyanok, hogy meggyőzhetik Európát affelől, hogy melly fontos dolog légyen mind önnön betsületének mind legbetsesebb javának fenntarthatása végett a' Barbarus Országlószérkre nézve hathatós és bölts politikához nyulni. Ide néhány hajók érkeztek-meg Algiriából elfutott emberekkel, a' kik onnét Dec. 8-dikán távoztak-el 's az új Ali Dey kegyetlenségeiről minnyájan egy szájjal erősítik, hogy ez a' kegyetlen állat, tsak azért fogott az uralkodáshoz, egyenességnek, barátságosságnak színlelésével, hogy az arrakívántató eszközöknek megszerzésére időt nyerhessen, hogy későbbre a' maga gyalázatos intézeteit annál inkább végrehajthassa. Egy hónap alatt felszámálhatatlan gonoszságokat követett-el. A' legtehetősebb Török, 'Sidó, és Szeretsen familiákat fosztotta-meg jovaiktól, leányaiktól, szabadságoktól, sőt némelyeket még életektől is ez az Algiriai Néroró, hogy kintsszomjúzásának 's vád indulatjának eleget tegyen. Ragadozó indulatjának palástoló eszközéül egyebek között azzal a' mesterséggel is élni kezdett, hogy a' neutralis hajóknak, mellyeket emberei elfognak, irásaikat megvesztegetteti, mellyért meghatározták az Algiriában találtató idegen Konzúlok, hogy mind egygyütt hozzá mennyenek 's tselekedetének veszedelmes voltát eleibe terjeszszék, tsak az egy Frantzia Konzúl vonta-ki magát közzülök, melly által nagy bámulásra indította Konzúltársait, kik előtt megmagyarázhatatlannak látszik lenni ez a' megkülönözés.“

Török Birodalom.

A' Török Ministériumban mostanság sok változás esett. A' többek között az eddig volt Mufti is levettetvén más tétett helyébe, melyre ez a' történet adott okot. Számos tanúlok, kik az Ule-

nák' seregének egy részét teszik, egy Görög kereskedővel össze veszvé, nagyon rútol bántak véle. Végre Jantsároknak kellett a' tsendességnek helyreállítására megjelenni, hanem a' tanulók (kiknek a' fegyverhordozás meg van engedtetve) ezekkel is szembe szállottak, míg végre több Jantsárok érkeztek-meg, kik a' tanulókat megfogván az Aga' elejébe vitték, a' ki úgy ítélte, hogy vagy kettőt a' hünösöbkek közzül jó leszen megöletni, de a' mi tsak a' Mufti jóváhagyásával eshetett-meg, a' ki abban valóssággal meg is egygyezett. Hanem a' Császár nem elégedett-meg az ő ítélet-tételekkel, 's azért történt, hogy a' Muftit levetette, a' Jantsárok Agáját pedig keményen megpirongatta. Az új Agának neve: *Mohammed Sein el Abadin*.

Muhid Ali Khan mint rendkívül való Követ megérkezett Persiából Konstantzinápolyba, a' hova való bemenetelét nagyon fényes pompával tartotta. A' Császárnak sok nagy ajándékot hozott, melyek között egy rendkívül való nagyságú elefánt is találtatik; feje és orra tziifrán meg van festve; egész colossális testét sok féle arany, ezüst, 's egyéb drágaságok fedik. Öt hónapok teltek benne, míg ezen Követ Teheranból Konstantzinápolyba megérkezett.

Frantzia Ország.

Dols nevü Spanyol hajós Kapitány Febr. 7-dikén kötött-ki Frantziaországban a' Gironde torkához Minerva nevü hajóval, mellyen találtatott egyéb útasok között Afrikában a' Malaghetta (borsparton) lakó Capitaó nemzet' Királyának Julian Greynek fija is, egyszép növésű, valami 24 esztendő, nagyon fekete bőrű Printz, kinek apja azt bizta a' nevezett Kapitányra, hogy ötöt Fran-

tziaországnak minden részein útoztassa, 's azután vigye vissza hazájába Afrikába, abban az esetben pedig, hogy ha halála találna történni, a' fejét vágja-el, tegye spiritusba, 's ezt vigye vissza.

* * *

Megtudván az *Alby* városabeli polgármester, hogy *Manson* asszony, minden reá való erős vigyázás mellett is tudta nélkül több leveleket küldött-ki a' tömlötzből, maga ment hozzá hogy ezért megdorgálja. Először megilletődött *Manson* asszony, de azután fennyen-beszélt, 's azt mondta a' többek közt, hogy nem asszonyoknak szolgálatjával élek én ebben, az asszonyok fetsegők szoktak lenni, hanem férfiakéval; még talán az uréval magáéval is. No, azt mondja a' Polgármester, én tehát téntát pennát papirost mindent elvetetek az asszonytól. Van vér, van vászon, ugymond *Manson* asszony, elég, írok én a' mennyi tetszik azért. A' Porkolábot minthogy igen sok gyermekei voltak, mással tseréltette-fel a' Polgármester.

Német Ország.

A' Svétziai új Király János Károly, mint más Udvaroknak, úgy a' Német Szövetségi Gyűlésnek is tudtára adta a' boldogult Király' meghalálózását 's a' maga Királyi székebe lett ülését. Tudósítását Deák nyelven küldötte ezen gyűléshez.

* * *

Jegyzés. — Azt a' hírt, hogy a' Spanyoludvar az Orosz hajós sereg' meg nézésére Kadiksba menne, alig irtuk-ki tegnap, valamint szintén a' mult pénteki újságunkban azt, hogy Bonaparte nagyon beteg lett volna — 's már ma újabb újságlevelek szerint mind kettőt a' mesék országába kell igazitanunk.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

N. Gömör 's Kis Hont t. e. Vármegyében *Habóru* ilyen szomorú tudósítást vettünk: —

„Érzékeny bánatot okozott bennünk e f. esztendő Januariusának 14-dik napján, Kiralyi Tanácsos Szathmáry *Kiraly Miklós* úr ö Nagyságának, 's ezen T. Gömör 's Kis Hont törvényesen egyesült Vármegye huszon négy esztendőig volt Első Vice-Ispánnyanak halála.

Elvesztette ő benne a' haza egy igaz oszlopát, Felséges Uralkodó Fejedelme, egy hűséges jobbágyát, baráti, egy nyájas, széles tapasztalású, 's olvasott kedveltetőjököt, a' szegényebbek egy kész segitőt; úgy hogy, ámbár életének hetven negyedik esztendejében halalozott meg, még is mind azok, a' kik vele szoros esmerettségbe éltek, jóltévő életét rövidnek tartották, 's halálán mély szomorúságba merültek. Nyugodjanak boldogul kimúlt hamvai.

* * *

A' Magyarországi újságlevelekben ezeket olvassuk: — Budán Febr. 25-dikén T. Finácz Mihály Ur, a' Budai Pósta Kerületnek Prefectusa életének 67-dik esztendejében meghalt. Ifjuságától fogva a' Postahivatalnál szolgált, 1802-dikban lett Praefectussá. Valamint előbb, ugy ezen tisztségben is a' szorgalmatos rendtartás, szelid, és kellemetes másokkal való bánás ötet mindenek előtt kedvessé tette, 's jó emlékezetét fentartja.

Az idevaló Cs. Kir. Universitasban Orvosi Tudományokat Tanuló, Erdély Országi Nemes Ifjak közzül f. h. 8-kán ki-halt Szász-Régeni Bogner Károly Ur Sirhalmára — egy Hazafi Társa:

Itt ásta-meg hát Sirboltodat

Az irigy — a' gyilkos halál —
Földím! te ki Hipokratesid!

Jeles Tanítványa valál. —
Melly szörnyü eset! Téged' ide.

Egy nemes érzés vezetett,
Hogy a' Haza' betegjeinek.

Gyógyulást vígy — és életet.

Másként volt végezve oda fenn —

A' magadét is le-tenni,

'S Születésed' földéről meszsze —

A' halál' prédája lenni! —

Igy tört ki egy Szélvész a' kert?

Már — már gyömöltsel biztató.

Szép Csemetéjét. — Mind az — mind ez.

Szomorú — és Szívreható!

Már híjába várnak Szülőid. —

Töllök vég bútsodat vetted.

Az el-váló csókokkal — 's ah csak —

Holt híred megyen helyetted!

Csendes nyugalom poraidhoz.

Az idegen föld' gyomrába!

Azokhoz vigasztalás Mennyből

Szívek' vérző fájdalmába!

En Sirhalmadra egy pár forró.

Hazafi könnyet hullatok,

'S Nefelegtseket ültetek rá,

Hogy neved éljen alattok. —

* * *

(*)Az a' jóvallott törvény, melyről ezen újság' elején szó van, és a' melly oly fontos tanácskozásoknak lett vala tárgyává, hogy a' Belgiumi törvényhozó kamarának üléseit Februarius' 17-dik és 20-dik napjain csak maga foglalta-el, egész valósága szerént ennyiben állott: — „Mi Wilhelm etc. Köszöntésünket ajánljuk mindeneknek, a' kik jelenlévő irásunkat látni fogják. Ezennel kihirdetve 's tudra legyen, hogy mi megfontoltuk, hogy azon rendelkezések, mellyek az 1816-ban Sept. 18-dikán költ törvényben találtak, 's azon büntetések, mellyek a' kül-

ső Hatalmasságok ellen a' közönséges írásokban előforduló megbántásokra határozva vannak, nem elégségesek arra, hogy a' nyomtatásbéli szabadsággal ezen tekintetben történő visszaéléseket meggátolhassak, 's hogy tehát szükséges legyen részint ezen törvény valóságos minémiségének szélesbb kifejtése, részint az ilyen írásoknak íróji, nyomtatóji, kiadóji, 's elterjesztőji ellen való keményebb büntetéseknek határozása által közönségesen kimutatni azt, hogy melly nagyon kívánnyunk mi mindent, a' mi által azon Uralkodók vagy Fejedelmek, kikkel barátságban élni akarunk, megbántathatnának, vagy a' mi ezeknek a' panaszra alkalmatlanságul szolgálhatna eltávolztatni; melyre nézve, minekutánna Státustanátsunkat meghalgtattuk volna, Közönséges Rendjeinknek egygyetértésével, következőket határoztuk és határozzuk: — 1) Az, a' ki újságlevelekben, könyvekben vagy egyéb írásokban valamelly idegen Hatalmasságot, Fejedelmet, vagy Uralkodót megbántással illet; a' ki az ő Dynastiájoknak vagy Országlássoknak igazi jussát megtámadja vagy kétségbe hozza; a' ki ezeknek tselkedeteikre, intézeteikre, Országlási módjaikra avvagy az ő más Hatalmasságok, Fejedelmek, vagy Uralkodók eránt való állapotjokra nézve, gunyoló vagy megbántó módon nyilatkoztatja ki magát; végezetre, a' ki azon országokban, mellyekkel Belgium békekességben él, a' maga írásai által a' tsendességet megzavarja, vagy a' lakosokat a' magok Fejedelme ellen felingerelni iparkodik — legalább egy 's legfeljebb három esztendeig tartó fogságra, 's a' környülállásokhozképpest három száztól fogva öt száz forintig való birságfizetésre büntetessék. — 2) Hasonló büntetésre ítéltessenek mind azok, a' kik a' magok írásaikban, a' külső Hatalmasságoknak Belgiumba küldetett Követeiket, Ministereit,

's egyéb követségi Agenseiket, kik a' nemzetek' törvényei szerént azon Fejedelmeknél, a' hova küldetelve vannak, ezeknek oltalmazását különös jussal bírják, rágalmazni, motkolni, vagy nevétségessé tenni, mérészlik. — 3) A' feljebb említett írásoknak kinyomtatóji vagy kiadóji, vagy azon könyvárosok, kik azokat árulják, ha ők azoknak egyszersmind munkáhavevőji vagy részes munkássai is, vagy azoknak közönségessététődéssekben mint első és eredeti kiadók úgy részesülnek, oly fogsággal büntetessenek, a' melly legalább egy, de három esztendőnél tovább n' tartson; e' mellett a' kinyomtatott munkát is mind le kell tartóztatni és semmivé kell tenni; Pátenseiket (Dekretomaikat) el kell venni 's meg kell tiltani, hogy addig, míg fogságok' ideje tart, valamelly munkát kinyomtat-hassanak, kiadhassanak, vagy áruihassanak. — 4) Azon nyomtatók, a' kik tsak nyomtatási munka által részesülnek az említett írásoknak kiadásában, a' nélkül, hogy azoknak eladásában vagy elterjesztésében egyéb részt vennének; így szintén a' könyvárosok 's egyebek, kik ezen írásokat nem mint magokét, hanem mint mások tulajdonát vagy mint tsak biztosok úgy árulják, az előbbeni tzikkelyben kifejeztetett büntelést szenvedjék, ha az írókat vagy az első és eredeti tulajdonosokat oly módon meg nem nevezhetik, hogy ezek ne tsak megfogattathassanak, hanem mint az igazi bünösök, effelől törvényesen meg is győztethessenek: a' nállok találtató nyomtatványok azonközben még ezen esetben is elvétettessenek és semmivé tétessenek. — 5) A' kire a' feljebb találtató tzikkelyekben meghatározott büntétel másod versben reá bifonyosodik, annak büntetése leszen három esztendőtol fogva ötig tartó tömlötz, 500 forint birságfizetés, az említett nyomtatványoknak elvétettése és semmivété-

tése, 's a' Pátensnek örökös elvesztése, úgy hogy egy ilyen bünös többé semmi irást ki ne nyomtathasson, ki ne adhasson vagy el ne adhasson. — 6) Sem az íróknak, sem redaktoroknak, sem nyomtatóknak, sem kiadóknak, sem könyvárosoknak meg nem engedtetik, hogy meantségül vagy büneiknek kissebbitéséül azzal alhassanak elő, hogy valamelly tikkelyt vagy dolgot, mellyért törvényszék' eleibe hivattattak, más nyomtatott munkákból vagy külső országi újságlevelekből költsönözték, szemelték, vagy fordították. — 7) A' külső Hatalmasságoknak ezen törvényben meghatározott irások ellen való minden hivatalszeréntvaló panaszaikat adja által a' mi külső Ministerrünk a' mi törvénytételre ügyelő Ministerrünknek, hogy ez a' bünöst törvényes úton üldöztesse; egyszersmind szorosán parantsolván ügyészeinknek, hogy az ilyen bünösöket, a' nélkül is, hogy a' külső Országlószéktől panaszt várjanak, önként is üldözzék. Mind ezeket hirdetjük és parantsoljuk.

* * *

Constitutzió, mellyet a' Jóniai egygyesült szigeteknek adott Anglia: — „A' tiszta Görög vallás leszen az Uralkodó. Törvényes nyelv a' Görög. Az Országlás áll: Törvényhozó gyűlésből, Szenátusból, és Törvényszékből. A' katonai kormányozás illeti, a' Fejedelmeknek Párisban szerzett kötése szerént, az ezen szigeteken fekvő Anglus örző sereg' Kommandánsát. A három Országló szakaszok' tagjainak ideje 5 esztendeig tart. A' Törvényhozó Gyűlést, rendkívül való esetekben az Anglus Király' fő biztosa gyűjtheti össze, vagy oszlathatja el. — A' Szenatus 6 személyekből áll, úgymint egy Elölülőből és öt Tanátsosokból. Az Elölülőnek választatása az Anglus Királytól függ, mint Protektoról. Az elölülőnek titulusa: Hertzege d. A' 4 Tanátsosokat a' négy nagyobb szigetek,

az ötödiket a' többek mind egygyütt választják. Ezen választást az Anglus Lord Biztos erősíti-meg, vagy veti vissza.

* * *

Igazítás. — A' XVIII-dik számú Kurirnak toldalékjai között a' 156-dik lapon, az első hasábnál (alólról felfelé számálván) 14-dik sorában, néhány első árkusokban akarok helyett akarom találattik. Meg kell igazítani.

H i r d e t é s.

A' Nagy Méltóságú Magyar K. Udvari Kamarának rendeléséből, a' jövő Jósef napi Pesti vásárkor, nevezetesen pedig e' folyó 1818-dik esztendőben, Mártziusnak 12-dik napján reggeli 9 órakor a' Kir. Harmintzad' épületében Pesten a' boldogultt Kalotsai Érsek Gróf Kollonits László ö Excjának nagy ezüst asztali készületével együtt, mellynek leendő eladása már régen közönségessé tetett, még egy kereszt, melly egy koronaforma brillant kaptson függ, továbbá egy ahoz illő gyűrű is, melly mind öszve 13 Amethyst kövekből, és 43 kara-tra való brilliant kövekből áll, a' többet ígérőnek, mindjárt lejendő fizetés mellett el fog adattatni.

H i r d e t m é n y.

Egy nagy Ezüst asztali edénynek elkötyavetyelléséről.

A' Nagy Méltóságú Udvari Magyar Kamarának felsőbb parantsolatnak következésébe közben költt rendelése szerént, a' jövő Szent Jósef napi Pesti vásárnak alkalmatosságával, úgymint a' közelgető 1818-dik esztendőben esendő Mártzius 10napnak 12-dik napján, reggeli 9 órakor a' Pesti Királyi Harmintzad-házban, néhai Nagy-Méltóságú Gróf *Kollonich László* Kalotsai Érseknek asztali nagy ezüst-készülettye kötyavetye által a' több-

igérőknek, a' kész árnak tüsténti letétele mellett el fog adattatni.

Ezen tiszta ezüstben mintegy hatodfél mázsát nyomó asztali készület, a' közelebről esmérőknek köz értelmek szerint a' legszebb, legékeesebb, legpompásabb, és szembetünőbb, mellyet Hazánkban láthatni; és noha eredetiképpen tsak harminzhat személlyekre készítettett, azonban negyvenkét, sőt nyelvennyoltz személlyekre is elegendő; mennél fogvást hozzá 48 evő-kés, villa, és kanalak; és a' Csemegéhez 42 portzellán markolatu ezüst-élű-kések, és egyéb hozzávalók tartoznak.

Az első asztali felkészítés, vagy is fogás hat felettéb nagy Tál - allyaiból (Plateaux) áll, mellyekre szintannyi, részszerént gömbölyü, részszerént tojás-kerekü medentzék tétetnek; a' többi ide tartozandó hasonlóképpen majd gömbölyü, majd tojás-kerekü, majd három, és négy szegletü Tálak, mind ezüst fedelekkel, mellyekkel az ételek béborittatnak, vannak felékesítve. Az asztalnak négy szegletére pedig mégannyi nagy ezüst-hűtő edények tartoznak. Mind ezek felemeltt (en bas relief) metzsett művel, a' tálak, és tányérok pedig szinte metzsett munkáji karimákkal diszeskednek; azon felemeltt metzzésü ékességei az edényeknek nem forrasztva, vagy szegezve, hanem finom srofokkal belűrül lévén oda szerkeztetve, és ennél fogva egymástól elszedetthetvén a' tisztítást felette könnyebbíttik.

Többnyire ajánlhattyá ezen egész asztali edényt azon környülállás is; hogy minden darabnak hátulján tsupán két egygyes betű, ugymint a' hajdani Tulajdonos nevének eleje az az L. K. vagy on kivésve, mellyeket kiemésztetni, vagy az edényeknek felső részére ujjabb Jegyeket vésetni lehet; ajánlásúl szolgálván egyéberánt az is; hogy minden darabnak ne-

hézsége a' legkissebb mértékig szinte a' hátulsó részén fel vagy on jegyezve, 's beléje metzve.

Ezen egész asztali ékességhez tartozó megvasaltt, és belső készületekkel e' végre alkalmaztatott hat nagy Ládák a' Vevőnek ingyen fognak által engedtetni.

Azok, a' kik a' kótyavetyéllésben részt venni akarnak, az e' végre kirendeltt Biztosnak kezéhez 2000 forint pengő-pénzt, vagy 6000 forintokat Váltó-Czédulákban Bánat-pénz gyanánt letenni kötelessék, melly summa a' kótyavetye, és az ebbéli Jegyző-Könyvnek aláírása után a' Vevőnek a' fizettendő egész árba bé fog számíttatni, a' más többet igérőknek pedig azonnal vissza adattatni.

Nagyobb bátorság' okáért az első kikiáltás tsak egy Latnak pengő-pénzben számláltt árrával fog történni, ennek mennyisége pedig annyira fog határozatni, a' mennyit a' Császári, és Királyi aranyot, és ezüstöt Béváltó Tisztség egy Latért a' nyers, és tsupán a' béolvasztásra szolgáló ezüstért kész leszen ajánlani; erről pedig az említett Tisztségnek írott kinyilatkoztatása, azokkal, a' kik kótyavetyélni szándékoznak közöltetni fog. Ezen árszabástól kezdvén, fog a' kótyavetyélés garasokra, és krajtzárookra (mindenkor pengő-pénzt értvén) olly intézettel folytatatni, hogy a' nyers értznek belső értékén fellül, a' felettebb disses, és költséges mivnek jutalma is, az Érseki hagyományak gyarapítására mentül inkább nevedjen.

Vége lévén a' Kótyavetyének, egy Császári, Királyi Pénzverő Hivatalbéli Tiszt által felméréttetik az egész ezüst a' Vevőnek jelealétében, és azon egy Latnak feligértt legnagyobb ára szerint az egész nehézségtől járandó summa meg fog határozatni, a' mellyet is a' Vevő akár egészen, akár rész szerént, vagy pengő-pénzben, vagy ennek akkori Betsi-

betse után (vagy is az ugy nevezett Cur-
sus szerint) számittandó Váltó Czédulák-
ban legfellyebb 8 napoknál elfolyása alatt
lefizetni okvetetlenül tartozik, és ennél
fogva addig az ekkép' megvásárlott ezüst
kezéhez sem szolgáltatathatik.

Az elől számlált kötelezésekre haj-
ló, és alkalmas Vevő, a' kótyavetye
előtt egnéhány napokkal a' Pesti Harmin-
tzad-háznál ezen ezüst készületet meg-
tekintheti; ha pedig addig is valamely
vevő szándékkal bíró, 's ne talántán ut-
ban lévő Uraságoknak, vagy Kereskedők-
nek a' meg szemlélésre kedvek lenne, a'
Nagy Méltóságú Magyar Kamarának Elöl-
ülői Kantzelliariájában teendő jelentés
mellett a' Fő Fizető Hivatalban alkalma-
tosságot nyerhetnek annak megtekintésé-
re; azonban hogy szinte ezen Hivatal
egyébb tiszti foglalatosságaiban ne aka-
dályoztathasson, a' tsupa kívántsíságnak
hely nem adattatik.

N u n t i u m

*de Libris partim iam editis; quae edendis
quos*

*Reverendissimus Praepositus ad B.
M. V. de Adony SS. Theologiae Do-
ctor, et in Universitate Viennensi
Emeritus Professor Pub. Ord. et De-
canus Can. Reg. Lat. Claustro-Neo-
burgensis Daniel Tobenz hisce pro-
mulgari curat.*

1) Institutiones in S. Scripturam Tomuli
duo in 8vo, quorum primus est *Ope-
nu omnium*.

Primus. Alter

*Secundus. Vindobonae 1814. a 12 fl.
in Schedis.*

2) *Paraphrasim Psalmorum ex Hebraico
adornatam. Vindobonae in 8vo. I. T.
1814. 10 fl. Schedis.*

Tertius Tomus Omnium Operum.

3) *Institutiones Theologiae Moralis in
III. Tom. in 8vo. Vindobonae 1817.
Constant 10 fl. in Schedis.*

*Quorum primus est Oper.
omnium*

Tomus Quartus secundus

Tomus Quintus Tertius

Tomus Sextus.

Hae Institutiones prostant etiam in
III. Tomulis sine annotatione *Omnium
Operum* segregatim procurandae, seque
10 fl. in Schedis.

Institutiones Theologiae Moralis Cel-
sissimus Princeps Archi-Episcopus Vien-
nensis pro suo Clero cum sint *usui exa-
minandorum pro Cura animarum elu-
cubratae* speciali circulari Ordinatione
destinavit, et procurandas maxime com-
mendavit.

Edenda Opera hisce novellis notitiae
amatorum dabuntur, dum prelo subi-
cientur.

Operum horum Amatores possunt
suas Litteras sive ad Editorem Magyar
Kurir, sive ad ipsum Rdsmum Autho-
rem Viennae *in der Rengasse* Nro.
158. sive ad R. R. P. Romanum Patrum
Carmelitarum Provinciale *in der Leo-
poldstadt* Franco tamen inscribendas
dirigere.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Mártz. 6-dikén 286 $\frac{2}{3}$ — 7-dikén 286 $\frac{1}{3}$ — 9-dikén 286 — forintot